

Kako pravilno oprati ruke?

Brzo ribanje i ispiranje nije dovoljno za uklanjanje svih tragova virusa s ruku.

Koraci za učinkovito pranje ruku.

1. korak: pokvasite ruke pod tekućom vodom,
2. korak: nanosite dovoljno sapuna da prekrijete mokre ruke,
3. korak: protrljajte sve površine ruku – uključujući nadlaktice, prostore između prstiju i ispod noktiju – najmanje 20 sekundi,
4. korak: temeljito isperite tekućom vodom,
5. korak: osušite ruke papirnatim ubrusom.

Kada trebam prati ruke?

Za sprječavanje zaraze COVID-19 trebate prati ruke:

- nakon puhanja nosa, kašljanja ili kihanja,
- nakon boravka u javnim prostorima, uključujući javni prijevoz, pijace i vjerske objekte,
- nakon diranja površina izvan kuće, uključujući novac i kreditne kartice,
- prije, tokom i nakon pružanja njege bolesnoj osobi,
- prije i poslije jela.

Uopšteno, uvijek trebate prati ruke:

- nakon korištenja toaleta,
- prije i poslije jela,
- nakon bacanja smeća,
- nakon diranja životinja i kućnih ljubimaca,
- nakon mijenjanja dječjih pelena ili pomaganja djetetu da koristi toalet,
- kada su ruke vidljivo prljave.

Šta je bolje: pranje ruku ili korištenje dezinficijensa?

Kada se pravilno provode, pranje ruku sapunom i vodom te korištenje dezinficijensa su vrlo učinkoviti načini suzbijanja većina klica i patogena. Dezinficijens je često praktičniji kada niste kod kuće, ali on može biti skup ili nedostupan u hitnim situacijama. Osim toga dezinficijens na bazi alkohola (70%) ubija koronavirus, no ne ubija sve vrste bakterija i virusa.

Kako još mogu spriječiti širenje koronavirusa?

- pravilnim ponašanjem kod kihanja i kašljanja: pokrijte usta i nos laktom ili maramicom . Korištenu maramicu odmah bacite i operite ruke,
- izbjegavajte dodirivanje lica (usta, nos, oči),
- držite razmak od 2 metra: izbjegavajte rukovanje, grljenje i poljupce, dijeljenje hrane, pribora, šoljica i peškira,
- izbjegavajte bliski kontakt s osobama koje imaju simptome prehlade ili gripe,
- odmah potražite liječničku pomoć (telefonskim pozivom) ako imate povišenu temperaturu, kašljete ili otežano dišete,
- čistite površine koje su mogle biti u doticaju s virusom i općenito češće perite površine (posebno na javnim mjestima).

Perite svoje ruke

Perite ruke sapunom
i tekućom vodom
najmanje 20 sekundi.

Ako ruke nisu vidljivo
prljave, učestalo ih
perite ili dezinficirajte
sredstvom na bazi
alkohola.

World Health
Organization

COVID 19

Zaštitite sebe i druge od bolesti

Perite svoje ruke

- nakon kašljanja i kihanja
- nakon njege bolesnika
- prije, za vrijeme i nakon pripreme hrane
- prije jela
- nakon korištenja WC-a
- kad su vam ruke vidljivo prljave
- nakon diranja životinja i njihovog izmeta

Zaštitite druge od bolesti

Kad kašljete i kišete
prekrijte usta i nos
maramicom ili savijenim
laktom.

Nakon korištenja maramicu
bacite u kantu s poklopcem.

Nakon kašljanja, kihanja ili
njege bolesnika **operite ruke**
sapunom i tekućom vodom ili
alkoholnim dezinficijensom.

COVID 19

Zaštitite druge od bolesti

Kad kašljete i imate povišenu temperaturu, izbjegavajte bliske kontakte.

Ne pljujte u javnosti.

Ako imate povišenu temperaturu, kašljete i teško dišete **što prije zatražite liječničku pomoć** i recite zdravstvenom radniku ako ste negdje putovali.

JZNU DOM ZDRAVLJA „Dr Mustafa Šehović” TUZLA

VRSTA DOKUMENTA: **Vodilje, algoritmi i protokoli za kliničku praksu**

PROTOKOL : PUT PACIJENTA COVID 19

GODINA: **2020**

AKREDITACIJSKI STANDARDI ZA DOMOVE ZDRAVLJA: Standard

	Ime i prezime / radna grupa	Verifikacija (potpis)
Uradio	Prim dr Lejla Mačković	
	Prim dr Samira Srabović	
	Dr Lejla Kuluglija	
	Prim dr Paula Frankić Misija	
	Prim dr Amra Habibović	
	Prim dr Amela Adžajlić	
	Elmedina Hadžić, dipl.med.sestra	
	Fahrudin Jakubović dipl.med. tehničar	
	Vesna Begić,dipl.med.sestra/	
Pregledao/saglasan	Prof. dr Edin Jusufović Prof. dr Samir Mačković	
Odobrio	Direktor : Prim dr Suad Bijedić	Datum usvajanja

Uzimajući u obzir epidemiološku situaciju u zemlji i okruženju smatramo da je potrebno već postojeći dokument Preporuke za rad ljekara porodične/obiteljske medicine za vrijeme covid 19 pandemije, revidirati prema „Naredbi“ Kriznog štaba Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona od 7.8.2020.

OSNOVNE SMJERNICE

1. U okviru ograničenih mogućnosti (nedovoljan broj zdravstvenih radnika, nedostatak lijekova, vakcine, zaštitnih sredstava, opreme, ograničenih finansijskih sredstava) pružiti najkvalitetniju moguću uslugu.
2. Klinički put treba da bude u skladu sa sveukupnim naporima da se održi neophodan rad naše Ustanove.
3. Izmjene u načinu i obsegu pružanja zdravstvene zaštite moraju biti minimalne i u skladu sa lokalnim prioritetima, raspoloživim izvorima i u skladu sa prihvaćenim etičkim principima.
4. Klinički put mora obuhvatati cjelokupnu zdravstvenu službu Ustanove; primarni i sekundarni nivo te usklađen sa trenutnim naučnim saznanjima i preporukama WHO za svaki stepen pandemije.

MODEL PLANA DETEKCIJE I UPRAVLJANJA SLUČAJEM SUMNJIVIM NA COVID 19

Screening (telefonski / trijaža u zdravstvenoj ustanovi)

Pacijent sa povišenom temperaturom > 38° C, respiratornim simptomima, podatak o boravku u području pogođenom Covid 19, kontakt sa osobama oboljelim od Covid 19, pozitivan test na Covid 19.

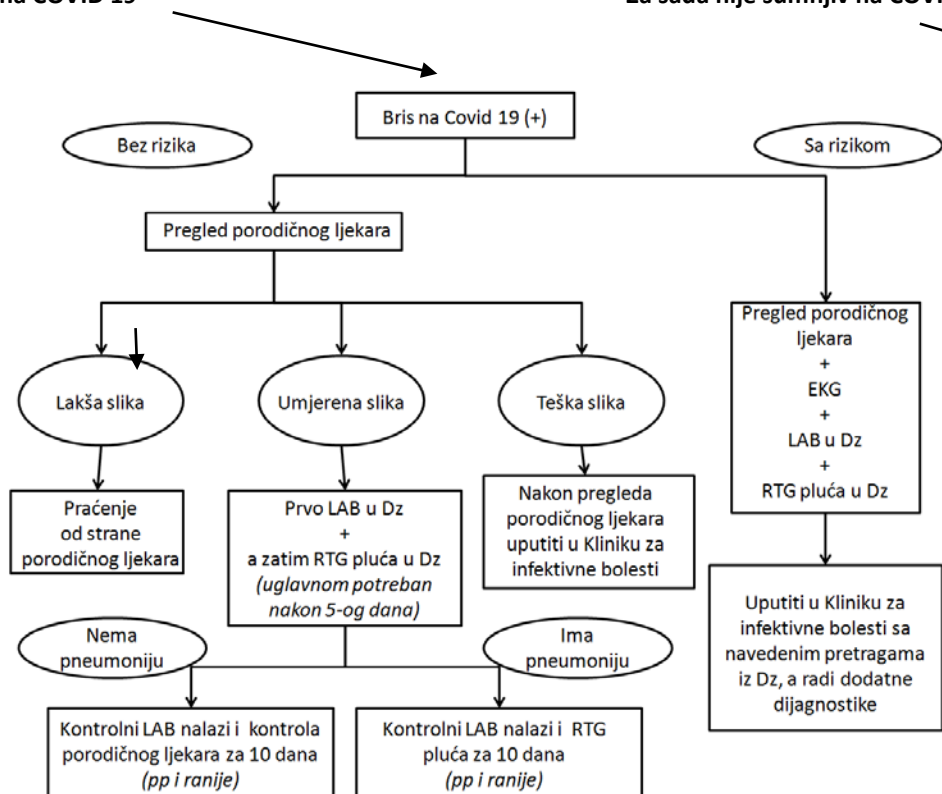
Sve korisnike usluga koji dolaze na pregled treba smatrati potencijalno sumnjivim na COVID 19 i u skladu sa tim koristiti zaštitnu opremu. Pacijent sa maskom smješta se u posebnu prostoriju.

Klinička procjena

Anamneza sa naglaskom na epidemiološku anamnezu, fizikalni pregled

Sumnja na COVID 19

Za sada nije sumnjiv na COVID 19

- Diferencijalna dg drugih bolesti
- Održavati nivo sumnje
- Organizirati praćenje pacijenta u zavisnosti od kliničkog stanja

Po potrebi konsultativno specijalistički pregled specijalista drugih grana medicine

UPRAVLJANJE SLUČAJEM

Upravljanje slučajem ima za cilj osigurati adekvatnu njegu i minimiziranje prenosa bolesti.

Procjena slučaja može biti putem telefona ili prilikom dolaska u ambulantu.

Prilikom registracije u timu porodične medicine pacijenti su dobili brojeve telefona za kontakt. Kontakt telefonom ostvaruje se na osnovu Procedure davanja savjeta putem telefona i Vodiča za kontakte sa porodicom i pacijentima u toku epidemije.

Putem medija isticati potrebu kontakta putem telefona.

Trijaža bolesnika obavlja se na trijažnim punktovima:

- Mjerenje tjelesne temperature;
- Epidemiološka anketa.

U slučaju sumnje na COVID 19, pacijent se sa zaštitnom maskom izdvaja u posebnu prostoriju do hitnog prijema u ordinaciju ljekara/ **Covid ambulantu**.

Medicinsko osoblje nosi adekvatnu zaštitnu opremu : maske, zaštitne naočare/vizire, rukavica za jednokratnu upotrebu i zaštitno odjelo.

Kontakt sa pacijentima nastojati održati na međusobnoj udaljenosti od najmanje 1,5 m osim tokom fizikalnog pregleda ili ordiniranja terapije. Ljekar koji obavlja pregled sumnjivog slučaja ili sestra koja daje terapiju, uzima EKG i sl moraju koristiti FFP 2 masku.

Nakon provedenog pregleda jednokratna zaštitna oprema odlaze se u za to predviđenu kantu za biološki otpad koja ima poklopac i s tim otpadom postupa se nadalje kao s infektivnim otpadom. Ukoliko se radi o opremi koja se sterilizuje ista se odlaze prema proceduri.

Čišćenje i održavanje prostora u kojima se kreću oboljeli COVID-19 provodi se dezinfekcijskim sredstvima i prema postojećoj proceduri.

Brza procjena:	Znaci za alarm
<p>Uobičajeni simptomi: povišena temperature, opšta slabost, malaksalost, suhi kašalj, gubitak čula mirisa i okusa.</p> <p>Česti simptomi: glavobolja, začepljen nos, kašalj sa iskašljavanjem, probadanje u prsima, osjećaj gubitka daha, mučnina, povraćanje, proljev, bolovi u mišićima</p> <p>Rijetki simptomi: problemi sa razmišljanjem, nesvjestica, poremećaj svijesti, gušobolja, bolovi u prsima, teški problemi sa disanjem u miru, lupanje srca, osip po tijelu, jaki bolovi u mišićima i zglobovima...</p>	<p>Opšta slabost, malaksalost, poremećaji svijesti, dispneja i ortopneja, bol u grudima, hladna, blijeda, vlažna, ljepljiva koža, cijanoza (centralna i periferna) hemoptiza, oligurija ili anurija, Prigušen plućni zvuk, krepitacije I sl pri auskultaciji,</p> <p>Tahikardija $\geq 120/\text{min}$ - Temperatura $\geq 38^\circ\text{C}$ - Hipotenzija – SKP $< 90 \text{ mmHg}$ - GUK $> 20 \text{ mmol/l}$ - Saturacija O₂ $\leq 92\%$</p> <p>Drugo: - Osip koji ne blijedi na pritisak - Ukočenost vrata</p>

Testiranje na COVID-19 indicirano je kod sljedećih pacijenata:

Pacijenti s akutnom infekcijom disajnog sistema (nagli početak barem jednog od sljedećih simptoma/znakova bolesti: kašalj, povišena tjelesna temperatura, dispneja/nedostatak zraka) ili nagli gubitak mirisa, okusa ili promjena okusa ili radiološki dokaz lezija kompatibilnih s COVID-19

Boravak unazad 14 dana prije početka simptoma u području/državi u kojem ima grupiranja bolesti ili je rasprostranjena transmisija bolesti;

ILI

bliski kontakt s potvrđenim ili vjerojatnim slučajem oboljenja od COVID-19 unutar 14 dana prije početka simptoma;

ILI

Bolest zahtijeva hospitalizaciju;

ILI

Bolesnik je unutar 14 dana prije početka simptoma bio korisnik ili zaposlenik ustanove za smještaj osjetljivih skupina.

Bliski kontakt uključuje:

- Direktan tjelesni kontakt s oboljelim od COVID-19 (npr. rukovanje),
- Nezaštićen izravan kontakt s infektivnim izlučevinama oboljelog od COVID-19 (dodirivanje korištenih maramica golom rukom ili npr. ako se bolesnik iskašlje u osobu),
- Kontakt licem u lice s COVID-19 bolesnikom na udaljenosti manjoj od dva metra u trajanju duljem od 15 minuta,
- Boravak u zatvorenom prostoru (npr. učionica, soba za sastanke, čekaonica u zdravstvenoj ustanovi itd.) s COVID-19 bolesnikom u trajanju duljem od 15 minuta,
- Zdravstveni radnik ili druga osoba koja pruža izravnu njegu oboljelom od COVID-19 ili laboratorijsko osoblje koje rukuje s uzorcima oboljelog bez korištenja preporučene osobne zaštitne opreme (OZO) ili ako je došlo do propusta u korištenju OZO,
- Kontakt u avionu ili drugom prijevoznom sredstvu s bolesnikom dva mjesta ispred, iza, ili sa strane; suputnici ili osobe koje brinu o bolesniku tokom putovanja;

Indikaciju za testiranje postavlja epidemiolog JZNU dom zdravlja Tuzla na osnovu dojave iz Službe opšte porodične medicine ili Službe hitne medicinske pomoći.

Procjena težine bolesti :

Blagi oblik bolesti (bez komplikacija):

Bolesnici sa simptomima nekomplikirane infekcije gornjeg dišnog sustava, sa simptomima temperature, opšte slabosti, glavobolje, mialgija, grlobolje, hunjavice, kašlja. Starije osobe i imunokompromitirani mogu imati atipičnu kliničku sliku. Ovi bolesnici nemaju znakove dehidracije, sepse i/ili otežanog disanja (nedostatka zraka).

Srednje teški oblik bolesti

Bolesnici s težim oblicima bolesti, uključujući pneumoniju, ali bez kriterija za tešku pneumoniju (vidi dole).

Djeca: kašalj ili dispneja + tahipneja, bez kriterija za tešku pneumoniju.

Teški oblici bolesti

Adolescenti i odrasli: temperatura ili sumnja na infekciju disajnih puteva, uz prisutan jedan od znakova: frekvencija disanja >30 udisaja/min, respiratorna insuficijencija, ili SpO₂ <92% na sobnom zraku. Opšta slabost, malaksalost, poremećaji svijesti, dispneja i ortopneja, bol u grudima, hladna, blijeda, vlažna, ljepljiva koža, cijanoza (centralna i periferna) hemoptiza, oligurija ili anurija

Djeca: kašalj ili dispneja, uz prisutan jedan od znakova: centralna cijanoza ili SpO₂ <92%; izražena dispneja; znakovi teže poremećenog općega stanja (neadekvatni peroralni unos, kvantitativni poremećaj svijesti, konvulzije).

DALJI PUT PACIJENTA

U najvećem broju slučajeva COVID 19 je blaga bolest, uobičajenog toka, bez komplikacija te nije potrebna hospitalizacija.

Bolesnik se stavlja u kućnu izolaciju, liječi simptomatski i sprovode mjere za sprečavanje širenja bolesti. Ako okolnosti dozvoljavaju bolesnik se kontroliše i prati putem kućnih posjeta ili putem telefona. Porodica treba da se educira u pogledu održavanja lične higijene i provođenju mjera kontrole infekcije (odgovornosti HES, tim porodične medicine, kućno liječenje). Pacijentu se daju i pismene upute kako izbjegavati kontakte te o mjerama koje treba provoditi. U kućnoj izolaciji pacijenti ostaju 10 dana. Retestiranje se ne provodi osim u izuzetnim slučajevima (npr. medicinski radnici).

Pacijentima, bez rizika za razvoj teške slike COVID-19; koji su bez simptoma ili su sa lakšom kliničkom slikom nije potrebno uraditi LAB nalaze, niti RTG pluća. Timovi porodične medicine redovno su u kontaktu a pacijentima telefonskim putem. Savjetovati telefonski poziv porodičnom ljekaru u slučaju bilo kakvog pogoršanja^{1,2}.

Bolesnici koji su inicijalno sa umjereno teškom kliničkom slikom, uraditi LAB nalaze, a zatim po potrebi i RTG pluća. Preporuka za izradu RTG pluća COVID-19 pozitivnim licima je od 5-og dana od razvoja simptoma, pa nadalje. Naime, većina pacijenata sa COVID-19 ne razvija pneumoniju uopće. Ukoliko do nje i dođe, pneumonija se u većina pacijenata razvija nakon 5-og ili 7-og dana ili čak kasnije od nastanka simptoma¹. Naravno, postoje i izuzetci od ovog pravila, ali oni su rijetki, te se u vakvim slučajevima procjena u izradi RTG pluća ostavlja ljekaru porodične medicine^{1,2}.

Pacijentima koji su inicijalno sa težom kliničkom slikom, treba uraditi odmah LAB nalaze i RTG pluća, a zatim ih sa ovim nalazima uputiti u Kliniku za infektivne bolesti radi dodatne dijagnostičke obrade (uglavnom tradi dodatnih LAB nalaza, kao što su D-dimer, ABS, feritin, ..., ali i eventualnog CT-a pluća)^{1,2}. Ukoliko postoje znaci alarma (**Tahikardija $\geq 120/\text{min}$ - Temperatura $\geq 38^\circ\text{C}$ - Hipotenzija – SKP $< 90 \text{ mmHg}$ - GUK $> 20 \text{ mmol/l}$ - Saturacija O₂ $\leq 92\%$**), uputiti pacijenta u Kliniku za infektivne bolesti bez odlaganja uz obrazloženje da se radi o teškom stanju (tahikardija, hipotenzija, temperatura, saturacija...)

Ukoliko je pacijent pregledan u Službi hitne medicinske pomoći i ima blagi ili srednje teški oblik kliničke slike ljekar daje upute da se pacijent što prije javi svom porodičnom ljekaru i obavještava Službu higijensko epidemiološke zdravstvene zaštite da postoji sumnja na covid.

Pacijentima sa rizikom za razvoj teške slike COVID-19, bez obzira na inicijalnu kliničku sliku, uraditi LAB nalaze i RTG pluća, a zatim ih sa ovim nalazima uputiti u Kliniku za infektivne bolesti radi dodatne dijagnostičke obrade^{1,2} (D-dimer, ABS, feritin ili eventualno CT-a pluća).

Svim pacijentima koji se upućuju u Centar za plućne bolesti **potrebno je da Tim zakaže pregled** pozivom na broj telefona 125(lokal). Pacijenti bez prethodne laboratorijske obrade neće se primiti na pregled.

LAB nalazi, koje ljekar porodične medicine treba uraditi u Domu zdravlja su: KKS sa DKS, SE 1 sat, CRP, AST, ALT, LDH, bilirubine (*ukupni, direktni i indirektni*), mineralogram, urea i kreatinin (serum)^{2,3}. Navedeni LAB nalazi spadaju u listu obaveznih pretraga. Međutim, prema procjeni ljekara porodične medicine ostavlja se prostor za izradu i dodatnih LAB nalaza u Domu zdravlja^{2,3}.

Odjeljnje za kućnu njegu, prema nalogu porodičnog ljekara, uzimat će krv za analizu u kući pacijenta i transportovati do Odjeljenja biohemijsko-hematološki laboratorij (Procedura br 55). Osoblje koje uzima uzorke kao i osoblje koje ga zaprima i obrađuje, treba se striktno pridržavati preporuka za korištenje lične zaštitne opreme: ogrtača sa dugim rukavima, rukavica, kapa, naočala ili štitnika za lice.

Stanja sa povećanim rizikom teške bolesti od COVID-19 su:

- a) Starija životna dob (preko 60 godina)
- b) Maligna oboljenja
- c) Hronična bolest bubrega
- d) HOBP (hronična opstruktivna plućna bolest)
- e) Astma
- f) Imunokompromitirana stanja, uključujući transplantaciju organa
- g) Pretilost (indeks tjelesne mase [BMI] ≥ 30)
- h) Srčana oboljenja, poput zatajenje srca, bolesti koronarnih arterija, kardiomiopatije i aritmije
- i) Hipertenzija
- j) Diabetes melitus tip 1 i 2
- k) Cerebrovaskularna oboljenja^{1,2,3,4}

PRIJAVLJIVANJE

Obrazac prijave zaraznih bolesti popuniti odmah i proslijediti Službi higijensko epidemiološke zdravstvene zaštite.

TERAPIJA

Simptomatska : Paracetamol tbl a'500 mg pp, Vitamin C 1000- 1500 mg dnevno, Vitamin D3 2000mg dnevno, Cink 10-25 mg dnevno, antibiotska terapija u slučaju razvoja pneumonije(Azitromicin tbl a'500 mg tri dana).

Kućne posjete oboljelim planiraju se i obavljaju u dogovoru sa Odjeljenjem zdravstvene njege u kući. Radi efikasnijeg korištenja vremena, idealno bi bilo da se kućne posjete organizuju vremenski i prostorno.

Prilikom dolaska u kuću, medicinsko osoblje treba da se pridržava nošenja propisane zaštitne opreme Nivoll (vidi Mjere kontrole infekcije u Ustanovi).

Svi ukućani moraju nositi zaštitne maske.

Nakon pregleda, postupak sa pacijentom zavisi od težine simptoma, komorbiditeta i eventualnih komplikacija.

MJERE KONTROLE INFEKCIJA U USTANOVI

Pojačati mjere kontrole infekcija. Napravljen plan dodatnog čišćenja i dezinfekcije radnih površina, rukohvata, kvaka i sanitetskih vozila te dodatnih mjera pranja rublja. Svaka dva sata prozračivanje prostorija Doma zdravlja.

Lična zaštitna oprema radnika u kontaktu s pacijentima s COVID-19

Stepen zaštite	Zaštitna oprema	Područje primjene
Nivo I	Jednokratna hirurška kapa Jednokratna hirurška maska Radna uniforma Jednokratne lateks rukavice Izolacijska odjeća ili vizir ako potrebno	Trijaža vanbolnička, pregled pacijenata bez rizika na COVID 19
Nivo II	Jednokratna hirurška kapa Medicinska zaštitna maska (N95) Radna uniforma, izolacijska odjeća, Jednokratne lateks rukavice Zaštitne naočale/viziri,	Vanbolnička Izolacijska soba/COVID ambulanta Nerespiratorne dijagnostičke pretrage potencijalnih bolesnika RTG pretrage potencijalnih bolesnika Dezinfekcija kirurških instrumenata potencijalnih bolesnika
Nivo III	Jednokratna hirurška kapa Medicinska zaštitna maska (N95) Radna uniforma Jednokratna medicinska zaštitna odjeća Jednokratne lateks rukavice Full-face respiratory protective devices ili respirator za pročišćavanje zraka	Prilikom postupaka kao što su trahealna intubacija, traheotomija, bronhofibroskopija, gastroendoskopija... prilikom kojih pacijent može proširiti sekret iz dišnog sustava, krv ili druge tjelesne tekućine Kada osoblje obavlja autopsiju ili operaciju zaraženog/potencijalno zaraženog pacijenta Kada osoblje obavlja NAT test na COVID-19

Upute za oblačenje i skidanje Osobne zaštitne opreme (OZO) pri radu s pacijentima zaraženima s COVID-19
Prpcedura br

Procedura dezinfekcije sobe/COVID ambulante:

1. Dezinfekcija podova i zidova :
 - Vidljivo zagađenje (krv , tjelesne tekućine, povraćeni sadržaj i sl) treba kompletno ukloniti prije dezinfekcije i zbrinuti u skladu sa procedurama o odlaganju krvi i tjelesnih tekućina;
 - Dezinficirajte pod i zidove pranjem poda, sprejanjem ili prebrisavanjem sa dezinficijensom koji sadrži hlor u koncentraciji 1000 mg/L;
 - Provedite postupak dezinfekcije tri puta dnevno i ponovite proceduru svaki put kada se površine kontaminiraju;
2. Dezinfekcija površina :
 - Vidljivo zagađenje treba kompletno ukloniti prije dezinfekcije i zbrinuti u skladu sa procedurama o odlaganju krvi i tjelesnih tekućina;
 - Prebrišite površine sa dezinficijensom koji je dostupan u Ustanovi;
 - Dezinfekcijski postupak provodite tri puta dnevno (ponovite postupak kada god posumnjate na kontaminaciju);
 - Prebrišite prvo čistija, a potom kontaminiranija područja: prvo prebrišite površine koje se rjeđe diraju, a zatim one koje se češće diraju. (Kada je površina prebrisana, zamijenite korištenu krpu s novom);
3. Dezinfekcija zraka izolacijska soba/ Covid ambulanta: ukoliko je to moguće, koristite ultraljubičaste lampe 3 puta dnevno.

Smanjivanje rizika prenosa infekcije u Ustanovi:

1. Uputiti javnost na mogućnost dobivanja informacija u svezi kroničnih bolesti, lijekova na recept i sl telefonom;
2. Pacijenti koji moraju doći u zdravstvenu ustanovu trebali bi zakazati termin, osim u hitnim situacijama.
3. Osigurati dostupnost informacija na Web stranici Ustanove o dostupnosti usluga, načinu zakazivanja pregleda, zaštitnim mjerama, trijaži, samoizolaciji, njezi pacijenata u kućnim uslovima i sl.
4. Kao i do sada vrišiti će se redovno informisanje svih radnika o situaciji pandemije i sa novim naredbama, mjerama ili postupcima putem email-a.
5. **Svi zaposlenici moraju biti upoznati sa ovim dokumentom i dužni su da se pridržavaju mjera i postupaka propisanih protokolom. Dokument je dostupan u zajedničkoj domeni Z.**
6. Zdravstveni radnici, koji se nalaze u direktnom kontaktu sa pacijentima moraju redovno da prate svoju tjelesnu temperaturu i da prijave nadležnim licima svaki slučaj febrilnosti. Svakog zdravstvenog radnika koji ima temperaturu (>38° C) i koji je bio u direktnom kontaktu sa pacijentom treba odmah izolovati i staviti pod nadzor.
7. U slučaju obolijevanja radnika, isti se javlja telefonom izabranom ljekaru porodične medicine i šefu organizacione jedinice. Nakon 10 dana od početka bolesti oboljeli radnik se retestira. Načelnici službi redovno izvještavaju menadžment o broju radnika oboljelih od COVID 19.

Reference:

1. *What You Can Do If You Are at Increased Risk for Severe Illness from COVID-19.* [cdc.gov/coronavirus](https://www.cdc.gov/coronavirus)
2. *Clinical management of COVID-19.* Published by WHO. Available at:
<https://www.who.int/publications/i/item/clinical-management-of-covid-19>
3. *Ann Lab Med.* 2020;40(5):351-360
4. *Clin Chim Acta.* 2020;510:35-46
5. *Clin Pract Cases Emerg Med.* 2020;4(3):299-303
6. *Metabol Open.* 2020;7:100046
7. *ESC Heart Fail.* 2020;10.1002/ehf2.12991
8. *J Emerg Med.* 2020;S0736-4679(20)30715-0